

# ÖZ VATANLARINDAN SÜRÜLEN, KARDEŞ VATANDA ZULÜMLE KARŞILANAN MİLLET: AHISKALILAR

**Abdullah KUL\***

Coğrafi olarak kuzeydoğumuzdaki sınırlarımızın hemen ardında olan Ahıska bölgesi, günümüzde Gürcistan sınırları içinde kalmaktadır. Ahıskalılar, adını bu bölgeden alan ve 481 yılından günümüze burada yaşayan Oğuz kökenli bir Türk topluluğudur. Ahıskalıların kimliği hakkında Rusların, Gürcülerin ve Türk kaynaklarının iddiası bulunmaktadır. Ruslara göre Ahıskalılar, Müslümanlaştırılmış Ortodokslardır. Gürcülere göre ise, Ahıskalılar Türk – İslamlaştırılmış Gürcülerdir. Ancak eski Türk kaynaklarına göre bu bölge 481 yılından bu yana Türk yurtdur. Hatta Dede Korkut'a göre burası 2700 yıllık Türk vatani olup, bu bölge Ak-sıka diye geçmektedir. Dolayısıyla belgesel bir bilgi olması nedeniyle, Türk kaynaklarının açıklaması geçirililiği en kabul gören bilgidir.

Çıldır Savaşı ile Osmanlı'nın sınırlarına dahil olan Ahıska, 1828-1829 Osmanlı Rus Savaşı'ndan sonra imzalanan Edirne Antlaşması ile Rus sınırlarına katılmıştır. Bu tarihten itibaren Osmanlı- Rus sınırını Ahıska bölgesinin oluşturması Çarlık Rusya açısından büyük bir kaygıya neden olmuştur. Baskılar ve asimile politikaları daha o günlerden başlamıştır. Ancak Ahıskalılar, millet olarak büyük bir mücadele verdikten sonra 1918 'de Batum Antlaşması ile Türkiye'ye katılmıştır. Fakat 1921 Moskova Antlaşması ile Ahıska yine sınırlarımız dışında kalmıştır. Bunca mücadelen sonra tekrar aynı duruma düşmek Ahıskalıları ümitsizliğe sevk etmiştir.

SSCB' nin ve Gürcülerin baskısı artmış, Ahıskalıların öz yurtlarından kaçıktan başka çareleri kalmamıştır. 1930' lara gelindiğinde Ahıskalılar Türkiye 'ye kaçmıştır. Ve tüm bunları yapan SSCB, II. Dünya Savaşı'nda Almanlara karşı savaşmak üzere 40.000 Ahıskalıyı cepheye vatan savunması adı altında götürmüştür. Ne var ki vatan bilinciyle kendine baskı yapanlarla aynı cephede mücadele veren Ahıskalılar büyük kahranmanlıklar göstermiş ve 26.000 kayıpla dönerken aileleri hayvan ve yük vagonlarında Orta Asya'ya sürülmüştür.

Vatanları uğruna savaşmak için 40.000 Ahıskalı cephedeyken, geride kalanları iskan için çalışmak üzere toplayan SSCB, aslında onları demiryolu yapımında çalıştırıyor ve o demiryolundan onları başta Özbekistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti olmak üzere Kazakistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ne , Azerbeycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ne ve Kırgızistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ne sürgüne yollamıştır.

Nitekim 1944 yılında bu sürgün gerçekleştirilmiş olup çok kötü şartlar altında sürgün ettirilen Ahıskalılar, vagonlarda aç sefil bir vaziyette vatanlarından koparılmıştır. Yolda soğuktan ve açlıktan ölenler vagonlardan atılarak yollarda terkedilmiştir. Bu sürgünün amacı

---

\* Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler İkinci Sınıf Öğrencisi

,muamelesinden de anlaşılacağı gibi sınırda Ahıskalıların tehdit olarak algılanması sonucu bölgede bir etnik temizlik niteliğindedir.

Özbekistan' a gelen Ahıskalılar burada Fergana Vadisi'nde yerleşmiş, büyük bir mücadele ile yaşamlarını sürdürmek üzere çalışmaya başlamışlardır. Bir Ahıskalının ifadesiyle “ Bizim tek günahımız çalışıp didinip kendimize ev bark yapmamızdır”. Nitekim gerçekten de vatanlarından koparılan Ahıskalılar burada baskı ve asimile politikalarından kurtulamamıştır. “Fergana Faciası” olarak tarihe bir insanlık dramı olarak geçen olaylar, 1989’ da başlamış ve Ahıskalılar burada katledilerek adeta tamamen yok edilmeye çalışılmıştır. Bunun sistematik bir şekilde yıpratma, yok etme operasyonu olduğunu yine bir Ahıskalının o günleri anlatırken kullandığı “Halkımız öldürülüp ve yaralı perişan bir şekilde yerlerde yatarken polis izleyip gülüyordu “ ifadelerinden anlıyoruz. Bu olayların başlama sebebi hala tartışılmakla beraber olaylarda devletin önleyici tavır almaması olayların SSCB’ nin istihbarat servisi olan KGB tarafından Özbek halkı içinde Ahıskalıları karalama ve dışlama propagandası yaptığı savını desteklemektedir. Fakat değişmeyen bir şey var ki vatanlarından sürülen Ahıskalılar aslında tüm yaşamdan sürülmeye çalışılmış ve çektiği acılar hatırlanmaz olmuştur...

#### **KAYNAKÇA:**

Ayşegül Aydınğün ve İsmail Aydınğün, Ahıska Türkleri , Ulusötesi bir topluluk, Ulusötesi Aileler, Yesevi Üniversitesi yayınları, Ankara, 2014.

<http://ahiskacan.biz>